

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమద్భాగవతే ఉద్ధవగీతాసు
॥ పంచమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ పంచమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీభగవానువాచ

మయోదితేష్వవహితః స్వధర్మేషు మదాశ్రయః ।
వర్ణాశ్రమకులాచారమకామాత్మా సమాచరేత్ ॥ 5.1 ॥

అన్వీక్షేత విశుద్ధాత్మా దేహినాం విషయాత్మనాం ।
గుణేషు తత్త్వధ్యానేన సర్వారంభవిపర్యయం ॥ 5.2 ॥

సుప్తస్య విషయాలోకో ధ్యాయతో వా మనోరథః ।
నానాత్మకత్వాద్ విఫలస్తథా భేదాత్మధీర్గుణైః ॥ 5.3 ॥

నివృత్తం కర్మ సేవేత ప్రవృత్తం మత్పరస్త్వజేత్ ।
జిజ్ఞాసాయాం సంప్రవృత్తో నాద్రియేత్ కర్మచోదనాం ॥ 5.4 ॥

యమానభీక్షం సేవేత నియమాన్ మత్పరః క్వచిత్ ।
మదభిజ్ఞం గురుం శాంతముపాసీత మదాత్మకం ॥ 5.5 ॥

అమాన్యమత్సరో దక్షో నిర్మమో దృఢసౌహృదః ।
అసత్సరోఽర్థజిజ్ఞాసురనసూయురమోఘవాక్ ॥ 5.6 ॥

జాయాపత్యగృహక్షేత్ర స్వజనద్రవిణాదిషు ।
ఉదాసీనః సమం పశ్యన్ సర్వేష్వర్థమివాత్మనః ॥ 5.7 ॥

విలక్షణః స్థూలసూక్ష్మాద్ దేహదాత్మేక్షితా స్వదృక్ ।
యథాగ్నిర్దారుణో దాహ్యాద్ దాహకోఽన్యః ప్రకాశకః ॥ 5.8 ॥

నిరోధోత్పత్త్యణుబృహన్నానాత్వం తత్కృతాన్ గుణాన్ |
అంతః ప్రవిష్ట ఆధత్త ఏవం దేహగుణాన్ పరః || 5.9 ||

యోఽసౌ గుణైర్విరచితో దేహోఽయం పురుషస్య హి |
సంసారస్తన్నిబంధోఽయం పుంసో విద్యాచ్ఛిదాత్మనః || 5.10 ||

తస్మాజ్జిజ్ఞాసయాఽఽత్మానమాత్మస్థం కేవలం పరం |
సంగమ్య నిరసేదేతద్వస్తుబుద్ధిం యథాక్రమం || 5.11 ||

ఆచార్యోఽరణిరాద్యః స్యాదంతేవాస్యత్తరారణిః |
తత్సంధానం ప్రవచనం విద్యాసంధిః సుఖావహః || 5.12 ||

వైశారదీ సాతివిశుద్ధబుద్ధి -
ర్థునోతి మాయాం గుణసంప్రసూతాం |
గుణాంశ్చ సందహ్య యదాత్మమేతత్
స్వయం చ శామ్యత్యసమిద్ యథాగ్నిః || 5.13 ||

అథైషాం కర్మకర్తృణాం భోక్తృణాం సుఖదుఃఖయోః |
నానాత్వమథ నిత్యత్వం లోకకాలాగమాత్మనాం || 5.14 ||

మన్యసే సర్వభావానాం సంస్థా హ్యౌత్పత్తికీ యథా |
తత్తదాకృతిభేదేన జాయతే భిద్యతే చ ధీః || 5.15 ||

ఏవమప్యంగ సర్వేషాం దేహినాం దేహయోగతః |
కాలావయవతః సంతి భావా జన్మాదయోఽసకృత్ || 5.16 ||

అత్రాపి కర్మణాం కర్తురస్వాతంత్ర్యం చ లక్ష్యతే |
భోక్తుశ్చ దుఃఖసుఖయోః కోఽన్వర్థో వివశం భజేత్ || 5.17 ||

న దేహినాం సుఖం కించిద్ విద్యతే విదుషామపి |
తథా చ దుఃఖం మూఢానాం వృథాహంకరణం పరం || 5.18 ||

యది ప్రాప్తిం విఘాతం చ జానంతి సుఖదుఃఖయోః |
తేఽప్యథా న విదుర్యోగం మృత్యుర్న ప్రభవేద్ యథా || 5.19 ||

కోఽన్వర్థః సుఖయత్యేనం కామో వా మృత్యురంతికే |
ఆఘాతం నీయమానస్య వధ్యస్యేవ న తుష్టిదః || 5.20 ||

శ్రుతం చ దృష్టవద్ దుష్టం స్పర్థాసూయాత్యయవ్యయైః |
బహ్వాంతరాయకామత్వాత్ కృషివచ్ఛాపి నిష్ఫలం || 5.21 ||

అంతరాయైరవిహతో యది ధర్మః స్వనుష్ఠితః |
తేనాపి నిర్జితం స్థానం యథా గచ్ఛతి తచ్ఛృణు || 5.22 ||

ఇష్టేహ దేవతా యజ్ఞైః స్వర్లోకం యాతి యాజ్ఞికః |
భుంజీత దేవవత్తత్ర భోగాన్ దివ్యాన్ నిజార్జితాన్ || 5.23 ||

స్వపుణ్యోపచితే శుభ్రే విమాన ఉపగీయతే |
గంధర్వైర్విహరన్ మధ్యే దేవీనాం హృద్యవేషధృక్ || 5.24 ||

స్త్రీభిః కామగయానేన కింకిణీజాలమాలినా |
క్రీడన్ న వేదాత్మపాతం సురాక్రీడేషు నిర్వృతః || 5.25 ||

తావత్ ప్రమోదతే స్వర్గే యావత్ పుణ్యం సమాప్యతే |
క్షీణపుణ్యః పతత్యర్వాగనిచ్ఛన్ కాలచాలితః || 5.26 ||

యద్యధర్మరతః సంగాదసతాం వాజితేంద్రియః |
కామాత్మా కృపణో లుబ్ధః స్త్రైణో భూతవిహింసకః || 5.27 ||

పశూనవిధినాఽలభ్య ప్రేతభూతగణాన్ యజన్ |
నరకానవశో జంతుర్గత్వా యాత్యుల్బణం తమః || 5.28 ||

కర్మాణి దుఃఖోదర్మాణి కుర్వన్ దేహీన తైః పునః |
దేహమాభజతే తత్ర కిం సుఖం మర్త్యధర్మిణః || 5.29 ||

లోకానాం లోకపాలానాం మద్భయం కల్పజీవినాం |
బ్రహ్మణోఽపి భయం మత్తో ద్విపరార్థపరాయుషః || 5.30 ||

గుణాః సృజంతి కర్మాణి గుణోఽనుసృజతే గుణాన్ |
జీవన్తు గుణసంయుక్తో భుంక్తే కర్మఫలాన్యసౌ || 5.31 ||

యావత్ స్యాద్ గుణవైషమ్యం తావన్నానాత్వమాత్మనః |
నానాత్వమాత్మనో యావత్ పారతంత్ర్యం తదైవ హి || 5.32 ||

యావదస్యాస్వతంత్రత్వం తావదీశ్వరతో భయం |
య ఏతత్ సముపాసీరంస్తే ముహ్యంతి శుచార్పితాః || 5.33 ||

కాల ఆత్మాఽఽగమో లోకః స్వభావో ధర్మ ఏవ చ |
ఇతి మాం బహుధా ప్రాహుర్గుణవ్యతికరే సతి || 5.34 ||

శ్రీఉద్ధవ ఉవాచ
గుణేషు వర్తమానోఽపి దేహజేష్వనపావృతః |
గుణైర్న బద్ధ్యతే దేహీ బద్ధ్యతే వా కథం విభో || 5.35 ||

కథం వర్తేత విహరేత్ కైర్వా జ్ఞాయేత లక్షణైః |
కిం భుంజీతోత విస్మయేచ్ఛయాతాసీత యాతి వా || 5.36 ||

ఏతదచ్యుత మే బ్రూహి ప్రశ్నం ప్రశ్నవిదాం వర |
నిత్యముక్తో నిత్యబద్ధ ఏక ఏవేతి మే భ్రమః || 5.37 ||

|| ఇతి ఉద్ధవగీతాసు పంచమోఽధ్యాయః సమాప్తః ||